

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

525η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΕ ΤΗΣ 26ης ΚΑΙ 27ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 560/2014 του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2014, σχετικά με την κοινή επιχείρηση βιομηχανιών βιοπροϊόντων»

[COM(2017) 68 final — 2017/0024 (NLE)]

(2017/C 246/03)

Γενικός εισηγητής: ο κ. **Mihai MANOLIU**

Αίτηση διαβούλευσης	Συμβούλιο, 21.3.2017
Νομική βάση	Άρθρα 187 και 188 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Απόφαση του Προεδρείου	28.3.2017
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	27.4.2017
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	525
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	160/0/4

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η υπό εξέταση πρόταση τροποποίησης κανονισμού αποσκοπεί, αφενός, στη βελτίωση των διατάξεων του κανονισμού του Συμβουλίου και, αφετέρου, στην περαιτέρω βελτίωσή τους, με γνώμονα την επίτευξη των στόχων της κοινής επιχείρησης βιομηχανιών βιοπροϊόντων. Η πρόταση είναι συνεπής με τους αρχικούς στόχους και τις διατάξεις των υφιστάμενων πολιτικών.

1.2. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η κοινή επιχείρηση βιομηχανιών βιοπροϊόντων επιδιώκει τη δημιουργία συνεργιών με άλλα σχετικά προγράμματα της ΕΕ που αφορούν, λόγου χάρι, την πολιτική συνοχής, την εκπαίδευση, το περιβάλλον, τις ΜΜΕ, την ανταγωνιστικότητα, ή ακόμη την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, με την ενίσχυση, σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, των δυνατοτήτων έρευνας και καινοτομίας, στη σημερινή συγκυρία των στρατηγικών και των πολιτικών έξυπνης εξειδίκευσης.

1.3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποιεί συνεχώς λειτουργικές ανταλλαγές με την κοινοπραξία βιομηχανιών βιοπροϊόντων, κυρίως υπό τη μορφή διαβουλεύσεων και συζητήσεων σχετικά με τον τρόπο καταβολής της χρηματοδοτικής συνεισφοράς των μελών της κοινής επιχείρησης βιομηχανιών βιοπροϊόντων. Η υπό εξέταση πρόταση τροποποίησης δεν έχει πρόσθετες επιπτώσεις πέραν των αναμενόμενων από τον αρχικό κανονισμό του Συμβουλίου. Οι προβλεπόμενες τροποποιήσεις είναι μόνον τεχνικής φύσεως και, ως εκ τούτου, δεν απαιτείται καμία εκτίμηση επιπτώσεων της υπό εξέταση πρωτοβουλίας.

1.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η υπό εξέταση πρόταση μειώνει τον διοικητικό φόρτο για την **κοινοπραξία βιομηχανιών βιοπροϊόντων όσον αφορά τον ρόλο της ως μεσολαβητή μεταξύ των μελών της κοινοπραξίας, που καλούνται να συνεισφέρουν εις χρήμα, και των συμμετεχόντων στα έργα.** Η κοινοπραξία βιομηχανιών βιοπροϊόντων εξακολουθεί να φέρει την τελική ευθύνη για την παροχή συγκεντρωτικών αριθμητικών δεδομένων σχετικά με τις χρηματοδοτικές συνεισφορές των μελών της.

1.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις βασικές διευκρινίσεις που δίνονται με τον νέο κανονισμό:

- θα είναι δυνατή η καταβολή των χρηματοδοτικών συνεισφορών με δύο τρόπους, μέσω της μεταφοράς τους από την κοινοπραξία στην κοινή επιχείρηση βιομηχανικών βιοπροϊόντων (όπως παλαιότερα) και/ή μέσω της μεταφοράς τους απευθείας από ένα μέλος της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων σε έναν δικαιούχο έργου,
- η κατηγορία των μερών που μπορούν να καταβάλλουν χρηματοδοτική συνεισφορά (συνιστώσες οντότητες της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων) θα διευρυνθεί,
- η ανάληψη υποχρεώσεων ως προς τον συνολικό χρηματοδοτικό στόχο θα διατηρηθεί,
- τα μέλη της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων θα έχουν τη δυνατότητα να δηλώνουν τις χρηματοδοτικές συνεισφορές που θα έχουν καταβάλει στα έργα.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η έννοια της βιομηχανίας βιοπροϊόντων εντάσσεται στον ευρύτερο τομέα της βιοοικονομίας, που ορίζεται ως η παραγωγή και η απόκτηση ανανεώσιμων βιολογικών πόρων και η μετατροπή τους σε προϊόντα που παράγονται με βάση βιολογικά συστατικά, όπως τρόφιμα, ζωοτροφές ή ακόμη βιοενέργεια. Τα τρία τέταρτα των αρόσιμων γαιών της ΕΕ χρησιμοποιούνται γι' αυτό τον σκοπό και ο τομέας αυτός, ο κύκλος εργασιών του οποίου ανέρχεται σε 2 000 δισεκατομμύρια ευρώ, απασχολεί 17 έως 19 εκατομμύρια Ευρωπαίους. Οι επιχειρήσεις του τομέα της γνώσης στο πλαίσιο της βιοοικονομίας έχουν κύκλο εργασιών 57 δισεκατομμύρια ευρώ και απασχολούν περί τα 305 000 άτομα (2009).

2.2. Στην Ευρώπη, η βιοοικονομία μπορεί να ενισχύσει την ανάπτυξη, να δημιουργήσει προστιθέμενη αξία καθώς και νέες θέσεις εργασίας, ασφαλείς και αξιοπρεπείς, να μειώσει σημαντικά την εξάρτηση από τις εισαγωγές, να συμβάλει περισσότερο στην ορθολογική χρήση των περιορισμένων αλλά ανανεώσιμων βιολογικών πόρων και να συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στην ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου.

2.3. Παρατηρείται συχνά ένας ανταγωνισμός, σε διάφορα επίπεδα, μεταξύ των διαφόρων τεχνολογιών και χρήσεων των βιολογικών πόρων. Το πρόβλημα αυτό οξύνεται περισσότερο από την περιορισμένη διαθεσιμότητα των εν λόγω πόρων. Μολονότι η βιοοικονομία μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη του στόχου μείωσης του φαινομένου του θερμοκηπίου που προκαλείται από τις εκπομπές CO₂, γεγονός που θα έχει θετική επίδραση στη δημόσια υγεία, εντούτοις, διαπιστώνεται και μια ανεπιθύμητη συνέπεια, που οδηγεί στην αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, με μη αμελητέες επιπτώσεις για το περιβάλλον.

2.4. Το ευρωπαϊκό πολιτικό πλαίσιο της βιοοικονομίας είναι κατακερματισμένο σε διάφορες τομεακές πολιτικές: γεωργία, αλιεία, δάση, κλίμα, κυκλική οικονομία και έρευνα αποτελούν αντίστοιχους τομείς δραστηριότητας που καλύπτονται από διάφορες νομοθετικές πράξεις και τομεακές πολιτικές ⁽¹⁾.

2.5. Ωστόσο, το 2012 δρομολογήθηκε μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τη βιομηχανία βιοπροϊόντων, με σκοπό να εξασφαλιστεί μια σχετική πολιτική συνοχή, αλλά φαίνεται ότι εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένες ανακολουθίες. Η ΕΕ εξασφαλίζει τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων καινοτομίας στον τομέα της βιοοικονομίας, μέσω του προγράμματος-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζοντας 2020» και ενός φάσματος άλλων χρηματοδοτικών μέσων. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και μία συνεκτική πολιτική στον τομέα.

2.6. Διάφορες ανακοινώσεις της Επιτροπής τονίζουν ότι είναι σημαντικό να μελετηθεί το ενδεχόμενο μιας **σύμπραξης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για τις βιομηχανίες βιοπροϊόντων** ως τεχνολογική πρωτοβουλία ⁽²⁾.

2.7. Νομική βάση της παρούσας πρότασης τροποποίησης είναι τα άρθρα 187 και 188 της ΣΛΕΕ. Καθώς τα κράτη μέλη δεν έχουν τη δυνατότητα να ενεργούν μόνα τους, η ΕΕ είναι αυτή που έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει το νομικό πλαίσιο της κοινής επιχείρησης. Η υπό εξέταση πρόταση αποσκοπεί στην προσαρμογή των διατάξεων του κανονισμού του Συμβουλίου, ούτως ώστε τα μέλη της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων να έχουν συγκεκριμένα τη δυνατότητα να εκπληρώνουν την υποχρέωσή τους για καταβολή της χρηματοδοτικής συνεισφοράς. Η πρόταση συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας. Η τροποποίηση αυτή ήταν επίσης επιβεβλημένη λόγω του γεγονότος ότι δεν υπήρχε καμία δυνατότητα να ερμηνευθεί ο κανονισμός του Συμβουλίου με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η καταβολή της χρηματοδοτικής συνεισφοράς **σε επίπεδο έργων**.

⁽¹⁾ Η ΚΙΠ (Κοινή Γεωργική Πολιτική), η στρατηγική της ΕΕ για τα δάση, η ΚΑΛΠ (Κοινή Αλιευτική Πολιτική), η στρατηγική Ευρώπη 2020, το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία, 50 δίκτυα του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και τρεις πρωτοβουλίες κοινού προγραμματισμού.

⁽²⁾ COM(2012) 60 final: «Καινοτομία για βιώσιμη ανάπτυξη: μια βιοοικονομία για την Ευρώπη» COM(2014) 14 final: «Για μια ευρωπαϊκή βιομηχανική αναγέννηση» COM(2013) 494 final: «Συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο του προγράμματος "Ορίζοντας 2020": ένα ισχυρό εργαλείο για την καινοτομία και την ανάπτυξη στην Ευρώπη» COM(2012) 79 final: «Ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας για τη γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα».

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Με βάση το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το 2012 μια στρατηγική για τη βιοοικονομία, που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της πολιτικής συνοχής μεταξύ των διαφόρων τομέων παρέμβασης και των αντίστοιχων στόχων, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ. Η προσέγγιση αυτή ήταν αναγκαία για να αυξηθεί η δημόσια χρηματοδότηση και οι ιδιωτικές επενδύσεις που σχετίζονται με τη βιοοικονομία. Έχουν αναπτυχθεί μοντέλα συμμετοχικής διακυβέρνησης. Η στρατηγική αυτή έθεσε τις βάσεις για την εκπόνηση σχεδίου δράσης που περιλαμβάνει 12 μέτρα που περιστρέφονται γύρω από τους ακόλουθους τρεις κύριους άξονες:

- τις επενδύσεις στην έρευνα, την καινοτομία και την ανάπτυξη δεξιοτήτων,
- την ενισχυμένη πολιτική αλληλεπίδραση και τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων,
- τις ευνοϊκές συνθήκες στην αγορά και την ανταγωνιστικότητα στο πλαίσιο της βιοοικονομίας.

3.2. Τα μέτρα είχαν στόχο να προκαλέσουν σύνδεση των ενδιαφερομένων του τομέα της βιοοικονομίας, καθώς και ένα παρατηρητήριο των βιοοικονομικών δραστηριοτήτων, ενώ έχουν διευκολύνει την εμφάνιση νέων αγορών χάρη στον καθορισμό προτύπων, κυρίως όσον αφορά τη βιωσιμότητα και την αειφορία, παρέχοντας με τον τρόπο αυτόν τη βάση γνώσεων που απαιτείται για μια βιώσιμη εντατικοποίηση της πρωτογενούς παραγωγής. Έχει προβλεφθεί η αναθεώρηση και η επικαιροποίηση της εν λόγω στρατηγικής το 2017.

3.3. Η πρόταση της Επιτροπής περιλαμβάνει μια τεχνική τροποποίηση του ισχύοντος εγγράφου, ήτοι τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 560/2014 του Συμβουλίου, σχετικά με την κοινή επιχείρηση βιομηχανιών βιοπροϊόντων.

3.3.1. Η κοινή επιχείρηση βιομηχανιών βιοπροϊόντων είναι ένας οργανισμός που στόχο έχει την υλοποίηση μιας σύμπραξης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και του οποίου τα μέλη είναι, αφενός, η Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, και, αφετέρου, η κοινοπραξία βιομηχανιών βιοπροϊόντων. Σκοπός αυτής της κοινής επιχείρησης είναι να θέσει σε εφαρμογή την κοινή τεχνολογική πρωτοβουλία για τις βιομηχανίες βιοπροϊόντων έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024.

3.3.2. Με δεδομένες τις δυσκολίες της κοινοπραξίας να καταβάλλει τη χρηματοδοτική συμμετοχή της σύμφωνα με τον τρόπο που ορίζεται από τον κανονισμό του Συμβουλίου, προτείνεται να περιληφθεί, παράλληλα με τον υφιστάμενο τρόπο καταβολής σε επίπεδο του προγράμματος, η δυνατότητα καταβολής των χρηματοδοτικών συνεισφορών σε επίπεδο των έργων. Η λύση αυτή αντιμετωπίζει αποτελεσματικά την εν λόγω κατάσταση και συμβάλλει στην επίτευξη των αρχικών στόχων του κανονισμού του Συμβουλίου, παρέχοντας στα μέλη της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων τη δυνατότητα να συμμορφωθούν προς τις αρχικές τους υποχρεώσεις. Η προτεινόμενη λύση είναι παρόμοια με εκείνη που προβλέπεται για την κοινή επιχείρηση ΙΚΦ 2 (Κοινή επιχείρηση της πρωτοβουλίας για τα καινοτόμα φάρμακα 2), η οποία προβλέπει ότι τα μέλη πλην της Ένωσης δύνανται να καταβάλλουν χρηματοδοτικές συνεισφορές τόσο σε επίπεδο προγράμματος, μέθοδος που εφαρμόζεται από τα καταπιστευματικά ταμεία και τις φιλανθρωπικές οργανώσεις, όσο και σε επίπεδο έργων, δεδομένου ότι τη διαδικασία αυτή χρησιμοποιούν οι εμπορικές οντότητες. Η τροποποίηση αυτή δεν εντάσσεται στο πρόγραμμα REFIT.

3.4. Η κοινή επιχείρηση βιομηχανιών βιοπροϊόντων έχει ως στόχο την υλοποίηση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, που αποτελείται, αφενός, από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, και, αφετέρου, από την κοινοπραξία βιομηχανιών βιοπροϊόντων που ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 560/2014 του Συμβουλίου. Η σύμπραξη αυτή έχει ως στόχο να θέσει σε εφαρμογή την κοινή τεχνολογική πρωτοβουλία για τις βιομηχανίες βιοπροϊόντων, σύμφωνα με το καταστατικό της κοινής επιχείρησης βιομηχανιών βιοπροϊόντων, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024.

3.5. Το άρθρο 3 του κανονισμού του Συμβουλίου ορίζει συγκεκριμένα τις συνεισφορές κάθε συμβαλλόμενου μέρους στην κοινή επιχείρηση, τις διοικητικές και τις λειτουργικές δαπάνες, οι οποίες είναι κοινές και στις οποίες προστίθεται ένα μη προσδιοριζόμενο ποσό που αντιπροσωπεύει τις συνεισφορές σε είδος κατά την υλοποίηση έμμεσων δράσεων (CNCP-ΙΚΟΡ) και τις συνεισφορές σε είδος κατά την υλοποίηση συμπληρωματικών δραστηριοτήτων (CNAC-ΙΚΑΑ). ΕΑπό την ερμηνεία του καταστατικού προκύπτει ότι η συνεισφορά της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων πρέπει να περιληφθεί στον προϋπολογισμό της κοινής επιχείρησης βιομηχανιών βιοπροϊόντων, **στο επίπεδο του προγράμματος**. Οι οντότητες που απαρτίζουν τα άλλα μέλη πλην της Ένωσης, οι οποίες είναι εκείνες που συμμετέχουν στην υλοποίηση έμμεσων δράσεων χρηματοδότησης, θα πρέπει να παρέχουν τις χρηματοδοτικές συνεισφορές τους απευθείας στις εν λόγω έμμεσες δράσεις **στο επίπεδο των έργων**.

3.6. Πολλά μέλη της κοινοπραξίας αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τον τρόπο πληρωμής. Εκτιμούν ότι η καταβολή χρηματοδοτικής συνεισφοράς σε επίπεδο προγράμματος δεν είναι βιώσιμη από εμπορική άποψη, δεδομένου ότι η πρακτική αυτή δεν παρέχει εγγυημένο όφελος σε αντάλλαγμα, κυρίως όσον αφορά τα αποτελέσματα των έργων και τα συναφή δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, και ότι υπάρχει υπόνοια ύπαρξης αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των μελών της κοινοπραξίας. Προτείνεται μια μέθοδος υποκατάστασης, **η καταβολή της χρηματοδοτικής συνεισφοράς στο επίπεδο του έργου**, κατά την οποία τα αποτελέσματα του έργου αποβαίνουν προς όφελος αποκλειστικά των συμμετεχόντων εκείνων που έχουν συνεισφέρει οικονομικά. Η διαδικασία αυτή δεν θίγει τα συμφέροντα της Ένωσης. Είναι επιθυμητό να διασφαλισθούν τα συμφέροντα των αξιακών αλυσίδων του κλάδου των βιοπροϊόντων, συμπεριλαμβανομένων, στην περίπτωση των ΜΜΕ, των κέντρων έρευνας και τεχνολογίας και των πανεπιστημίων.

- 3.7. Η χρηματοδοτική συνεισφορά των μελών πλην της Ένωσης πρέπει να πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις:
- η χρηματοδοτική συνεισφορά αποκλειστικά σε επίπεδο προγράμματος είναι μοναδική για την κοινή επιχείρηση βιομηχανιών βιοπροϊόντων,
 - το υφιστάμενο μοντέλο κοινής επιχείρησης επαρκεί για την ενίσχυση της συνεργασίας με καταπιστεύματα και φιλανθρωπικά ιδρύματα,
 - επιβάλλεται η προσαρμογή του νομικού πλαισίου της κοινής επιχείρησης βιομηχανιών βιοπροϊόντων, προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεργασία με τις επιχειρήσεις.
- 3.8. Σύμφωνα με την υπό εξέταση πρόταση, τα μέλη της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων μπορούν να συνεχίσουν να καταβάλλουν τη χρηματοδοτική συνεισφορά τους **στο επίπεδο του προγράμματος**. Εκτός από αυτό τον τρόπο, θα έχουν επίσης τη δυνατότητα να μεταβιβάζουν άμεσα τη χρηματοδοτική συνεισφορά σε άλλον συμμετέχοντα στο **σχέδιο**, σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν συμφωνηθεί από κοινού («συμφωνία κοινοπραξίας»), με το ισχύον νομικό πλαίσιο [(μεταφορά πόρων από τα μέλη της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων στην κοινοπραξία) και (μεταφορά πόρων από τα μέλη της κοινοπραξίας βιομηχανιών βιοπροϊόντων στους δικαιούχους των έργων)], σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία και τις συνήθεις πρακτικές τους στη λογιστική. Η κοινοπραξία βιομηχανιών βιοπροϊόντων θα είναι επιφορτισμένη με τη σύνταξη έκθεσης, σε συγκεντρωτική μορφή, για τις ληφθείσες χρηματοδοτικές συνεισφορές.
- 3.9. Το υπόδειγμα συμφωνίας επιχορήγησης της κοινής επιχείρησης βιομηχανιών βιοπροϊόντων θα τροποποιηθεί αναλόγως. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η υπό εξέταση πρόταση τροποποίησης δεν έχει αντίκτυπο ούτε όσον αφορά την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ούτε όσον αφορά τις δημοσιονομικές επιπτώσεις. Εκτιμάται ότι η μείωση του προϋπολογισμού θα επηρέαζε την πανεπιστημιακή κοινότητα και τις ενδιαφερόμενες ΜΜΕ, δεδομένου ότι η συνεισφορά της Ένωσης προορίζεται κυρίως για τις δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας.
- 3.10. Η τροποποίηση είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος. Δεν απαιτούνται επεξηγηματικά έγγραφα.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γιώργος ΝΤΑΣΗΣ